

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 54/14
Luxemburg den 8 april 2014

Dom i de förenade målen C-293/12 och C-594/12
Digital Rights Ireland och Seitlinger m.fl.

Domstolen ogiltigförklarar direktivet om lagring av uppgifter

Direktivet innebär ett omfattande och särskilt allvarligt intrång i den grundläggande rätten till respekt för privatlivet och skydd för personuppgifter, utan att detta intrång begränsas till vad som är strängt nödvändigt

Syftet med direktivet om lagring av uppgifter¹ är att harmonisera medlemsstaternas bestämmelser om de skyldigheter som leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät har att lagra vissa uppgifter som de genererat eller behandlat. Direktivet avser att säkerställa att uppgifterna är tillgängliga för utredning, avslöjande och åtal av allvarliga brott såsom till exempel organiserad brottslighet och terrorism. Således föreskrivs det i direktivet att leverantörerna ska lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter samt de uppgifter som är nödvändiga för att kunna identifiera abonnenten eller den registrerade användaren. Däremot är det enligt direktivet inte tillåtet att lagra innehållet i en kommunikation eller i den sökta informationen.

High Court (Irlands högsta domstol) och Verfassungsgerichtshof (Österrikes författningsdomstol) har begärt att EU-domstolen ska pröva direktivets giltighet, i synnerhet med avseende på två grundläggande rättigheter som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, nämligen den grundläggande rätten till respekt för privatlivet och den grundläggande rätten till skydd av personuppgifter.

High Court ska avgöra ett mål mellan det irländska bolaget Digital Rights och irländska myndigheter beträffande lagenligheten av nationella bestämmelser om lagring av uppgifter om elektroniska kommunikationer. Verfassungsgerichtshof ska avgöra flera mål om författningsrättsliga frågor som väckts av Kärntner Landesregierung (regeringen i delstaten Kärnten) samt Michael Seitlinger, Christof Tsochhl och 11 128 andra sökande. Talan i dessa olika mål syftar till att få den nationella bestämmelse varigenom direktivet införlivas med österrikisk rätt ogiltigförklarad.

I sin idag meddelade dom ogiltigförklarar domstolen direktivet²

Domstolen konstaterar inledningsvis att de uppgifter som ska lagras bland annat gör det möjligt att veta med vem och på vilket sätt en abonnent eller en registrerad användare har kommunicerat, fastställa hur länge kommunikationen varat samt varifrån den skett och även att få kunskap om hur ofta abonnenten eller den registrerade användaren har kommunicerat med vissa personer under en bestämd period. Dessa uppgifter kan, tagna tillsammans, ge mycket exakta upplysningar om privatlivet för de personer, vilkas uppgifter lagras. Det rör sig här om till exempel en persons vardagsliv, stadigvarande eller tillfälliga vistelseorter, dagliga och andra förflyttningar, utövade aktiviteter, sociala relationer och umgängeskretsar som den berörde rör sig i.

Domstolen anser att **direktivet utgör ett synnerligen allvarligt ingrepp i den grundläggande rätten till respekt för privatlivet och skydd för personuppgifter genom att kräva att dessa**

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG av den 15 mars 2006 om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG (EUT L 105, s. 54).

² Då domstolen inte begränsat verkningarna i tiden av sin dom, får ogiltigförklaringen rättverkan från och med den dag då direktivet trädde i kraft.

uppgifter ska lagras och genom att ge behöriga nationella myndigheter tillgång till dessa uppgifter. Det förhållandet att lagring och senare användning av uppgifterna sker utan att abonnenten eller den registrerade användaren underrättas härom kan ge berörda personer en känsla av att deras privatliv står under konstant övervakning.

Domstolen prövar därefter om ett sådant intrång i de aktuella grundläggande rättigheterna är motiverat.

Domstolen konstaterar att den **lagring av uppgifter** som krävs enligt direktivet **inte kränker det väsentliga innehållet i den grundläggande rätten till respekt för privatlivet och skydd för personuppgifter.** Direktivet gör det nämligen inte möjligt att få kännedom om själva innehållet i den elektroniska kommunikationen och föreskriver att leverantörerna av tjänster och nät ska iaktta vissa principer för att garantera uppgifternas skydd och säkerhet.

Lagring av uppgifter i syfte att eventuellt överlämna dem till behöriga nationella myndigheter **svarar mot ett mål av allmänintresse, nämligen bekämpningen av grov brottslighet, samt till allmän säkerhet.**

Domstolen anser emellertid att unionslagstiftaren genom att anta direktivet om lagring av uppgifter har överskridit de gränser som gäller för att proportionalitetsprincipen ska iakttas.

Domstolen noterar härvid att – mot bakgrund av dels den viktiga roll som skyddet för personuppgifter har vad gäller respekt för privatlivet, dels det omfattande och allvarliga intrång i denna rättighet som direktivet innebär – är unionslagstiftarens utrymme för skönsässig bedömning begränsat, varför det ska göras en strikt prövning.

Även om den lagring av uppgifter som direktivet ställer krav på kan anses ägnad att uppnå direktivets syfte, är **det omfattande och särskilt allvarliga intrång som direktivet innebär i de aktuella grundläggande rättigheterna inte tillräckligt noggrant reglerat för att garantera att intrånget verkligen begränsas till vad som är strängt nödvändigt.**

För det första omfattar direktivet allmänt sett alla individer, alla elektroniska kommunikationssätt och alla trafikuppgifter **utan att det görs någon skillnad, begränsning eller undantag** utifrån syftet att bekämpa grov brottslighet.

För det andra föreskrivs i direktivet inte något objektiva kriterium som gör det möjligt att garantera att behöriga nationella myndigheter endast har **tillgång till uppgifterna** och endast får använda dem för att förebygga, avslöja eller väcka åtal för brott som – med avseende på det omfattande och allvarliga intrång i de aktuella grundläggande rättigheterna – kan anses tillräckligt allvarligt för att motivera ett sådant intrång. Tvärtom nöjer sig direktivet med att rent allmänt hänvisa till "allvarliga brott" såsom de definieras av varje medlemsstat i den nationella lagstiftningen. Vidare föreskrivs i direktivet inte under vilka materiella och processuella villkor behöriga nationella myndigheter kan få tillgång till uppgifterna och senare använda dem. För tillgång till uppgifterna krävs det till exempel inte att en domstol eller en fristående administrativ enhet först ska ha utfört en kontroll.

Vad för det tredje gäller **hur längre uppgifterna ska lagras**, föreskrivs i direktivet en lagringstid om minst 6 månader utan att det görs någon åtskillnad mellan olika uppgiftskategorier i förhållande till de berörda personerna eller uppgifternas eventuella användbarhet för det eftersträvade syftet. Nämda lagringstid ligger på mellan minst 6 månader och högst 24 månader utan att det i direktivet preciseras med tillämpning av vilka objektiva kriterier lagringstiden ska fastställas för att garantera att uppgifterna lagras kortast nödvändiga tid.

Domstolen konstaterar vidare att det i direktivet inte föreskrivs några tillräckliga garantier för att säkerställa ett effektivt skydd mot **riskerna för missbruk** samt mot all form av otillåten tillgång och användning av uppgifterna. Domstolen påpekar bland annat att direktivet tillåter tjänsteleverantörer att ta ekonomiska hänsyn när de fastställer vilken säkerhetsnivå de ska tillämpa (i synnerhet vad

gäller kostnader för att inrätta säkerhetsåtgärder) och att det inte garanterar att uppgifterna oåterkalleligen förstörs efter lagringstiden.

Domstolen riktar slutligen kritik mot att det i direktivet **inte** ställs krav på att **uppgifterna ska lagras inom unionen**. Direktivet garanterar således inte fullt ut att en oberoende myndighet kontrollerar att skydds- och säkerhetskraven efterlevs, vilket dock uttryckligen krävs enligt stadgan. Att en sådan kontroll sker med stöd av unionsrätten utgör emellertid en väsentlig komponent i efterlevnaden av skyddet för personer med avseende på behandling av personuppgifter.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från avkunnandet av domarna finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106